

Vad ser du?

Predikan, Micael Nilsson, Korskyrkan, Borås, 2015-10-25

När jag satte mig för att börja förbereda dagens predikan i veckan var jag nyss hemkommen från ett långt och djupt samtal. Jag och min gode vän hade mötts över en kopp kaffe, kanske får man säga för att dela frågor med varandra. Det var svåra frågor. Sådana som berörde livets skuggsida, sorgen och kampen. Vi hade inte många svar. Men frågor hade vi gott om.

Låt mig säga det så här: Man ska inte vara rädd för frågorna. De kan förstås leda till grubblerier och svärmod, men tar vi dem rätt kan de istället leda oss närmre både Gud och varandra. Faktum är att Gud ofta börjar sitt tilltal till Bibelns människor genom att ställa en fråga. Profeten Jeremia, profeten Amos och profeten Sakarja är alla med om att Gud, flera gånger, ställer en och samma fråga. Tre gånger i Jeremia bok, två gånger i Amos bok och två gånger i Sakarjas bok återkommer en och samma fråga. Så här kan det låta, Jer 1:11-12: "Herrens ord kom till mig: "Vad ser du, Jeremia?" Jag svarade: "Jag ser en gren av ett mandelträd." Herren sade: "Du har sett rätt: jag vakar över mitt ord tills det bär frukt." En fantastisk uppenbarelse. "Jag vakar över mitt ord tills det bär frukt." Men denna uppmuntrande uppenbarelse börjar med en fråga: - Vad ser du?

Nu låter vi frågan gå genom tid och rum, från Jeremia, via Amos och Sakarja och hela vägen fram till oss. Nu låter vi Gud få ställa frågan in i våra liv: - Vad ser du?

En ung man som utbildade sig för att bli pastor bestämde sig för att bryta sina studier för en tid, för att söka Gud och förbereda sig i bön. Han stannade länge, kanske ett halvt år, på en retreatplats där han förutom bönen fick möjlighet att möta en mentor och medvandrare för samtal och reflektion ibland. När han till sist stod inför att fullborda sina studier ställde han frågan till sin mentor vad som nu kunde vara det viktigaste för honom att tänka på i sin förberedelse inför sin framtida tjänst. Hans vän tänkte en stund och svarade sedan: - Det viktigaste är det du har i dina ögon när du ser på en annan människa.

Jag gick förbi två män. De stod i ingången till ett stort varuhus i vår stad. De talade högt, engagerat och argt med varandra. En av dem svor till, varpå han talade med ett mycket nedsättande ord om alla de som, citat "väller in över våra gränser". Jag frös djupt in i själen av hans kalla blick på medmänniskor i nöd, för vad han såg var inte människor som kunde varit han själv eller kanske hans egna barn eller barnbarn, utan något helt annat.

Här är min fråga: Vad ser du?

Så måste jag tänka en stund på, och utmanas djupt av, hur Jesus såg på saker och ting, på problem och möjligheter, och på människor. Låt mig ge dig några exempel.

Matteus var en tulltjänsteman, d.v.s. en som samarbetade med ockupationsmakten Rom, d.v.s. en man som många tyckte illa om och såg ned på. Men där andra såg en tulltjänsteman såg Jesus en författare; någon som han skulle kunna använda för att skriva världshistoriens mest lästa bok, Matteusevangeliet, bara han fick befria Matteus att bli den han var skapad att vara.

Jesus sitter ner, en varm dag under den stekande middagssolen, vid en brunnskant i Samarien. Där sitter en ensam kvinna. Hon är okänd. - Fem män har hon haft och den hon nu har är inte hennes egen... så sammanfattar Johannes ett livsöde. Men där alla ser, säkerligen med hård och avståndstagande blick, om den nu inte helt vändes bort... Där andra ser ett misslyckat liv ser Jesus något annat. Deras samtal kommer att handla om törsten efter Gud. För Jesus ser längtan i kvinnans ögon. En längtan ingen annan sett.

En annan kvinna, som kanske liknar henne, förs fram inför Jesus på torget i Jerusalem. - Hon är ertappad på bar gärning med att ha begått äktenskapsbrott, förkunnar arga män. - Lagen säger att hon

ska stenas. Vad säger du? fortsätter de. Men där dessa skriftlärda och fariséer bara ser en äktenskapsbryterska ser Jesus en liten människa i behov av stor nåd. För han, bara han, vet vad nåd kan göra i en människas liv.

Så dör Lasaros, en av Jesu egna vänner. I fyra dagar har han varit död när Jesus äntligen kommer fram till hemmet. Och alla sörjer, för allt är hopplöst och Lasaros är borta. Men där alla andra ser död och förtvivlan visar det sig att Jesus ser annorlunda på saken. I detta problem ser han en möjlighet att demonstrera sin makt över döden, och att ge oss en berättelse att gå tillbaka till, som tröstat miljoner och miljoner sörjande människor allt sedan dess. För i problemen ser Jesus just ofta en öppen dörr, där han kan få komma in i människors liv och visa vem han är.

En dag kom en rik man till Jesus. En man med status och position. Mannen frågade vad han skulle göra för att få evigt liv. Men där andra såg, och kanske t.o.m. såg upp till, en rik man såg Jesus en fattig som valt att leva för något så litet som för pengar och eget välstånd. Människor såg mannens rikedom. Jesus förstod hans fattigdom.

Ett sista exempel, Matt 9:35-36: "Jesus vandrade omkring i alla städerna och byarna, och han undervisade i synagogorna, förkunnade budskapet om riket och botade alla slags sjukdomar och krämpor. När han såg människorna fyllde han av medlidande med dem, för de var illa medfarna och hjälplösa, som får utan herde, och han sade till sina lärjungar: 'Skörden är stor men arbetarna få. Be därför skördens herre att han sänder ut arbetare till sin skörd.'"

Detta är ett fantastiskt exempel på vad Jesus såg. Jesus såg människor. D.v.s. han såg inte bara en stor skara. Han såg människor. Och han såg deras förtvivlan. Och, lyssna nu, han ser nöden men han kallar den för "skörden". D.v.s. han ser möjligheter för Guds rike. Och därför säger han till sina lärjungar, liksom: - Kom, stå här vid min sida. Se vad jag ser. Och nu... börja be. För när vi börjar be förändras också vårt sätt att se, så att vi alltmer kan se det Jesus ser.

Det finns en fantastisk text till, som handlar om vad vi ser. Den här hämtad från profeten Elisas liv. Så här läser jag om vad som en gång hände med Elisas tjänare, i en, minst sagt mycket svår situation. Israel ligger i krig. En dag sänder Arams kung sin armé mot den plats där Elisa och hans tjänare befinner sig. När tjänaren då drar upp rullgardinen en tidig morgon möts han av en förskräckande syn, 2 Kung 6:15-17: "På morgonen, då gudsmannens tjänare kom ut, fick han se att staden var omringad av en truppstyrka med hästar och vagnar. "Ack, herre, vad skall vi ta oss till?" ropade han. Elisha svarade: "Var inte rädd. Det är fler på vår sida än på deras." Och han bad: "Herre, öppna hans ögon, så att han ser!" Då öppnade Herren tjänarens ögon, och han såg att berget var fullt av hästar och vagnar av Eld kring Elisha."

Får du tag på det här? Elisas tjänare ser en fientlig armé utanför fönstret. Det är en tuff start på dagen! Och han får panik. Då säger Elisa att deras försvar är stakare än fiendens armé. Hur kan han säga så? Ja inte är det för att Elisa släpar omkring på en stor vaktstyrka livvakter. Nej, han ser någonting annat, som också är sant. Elisa ser Gud. Alltså ber han att Gud ska öppna tjänarens ögon så att han också får se mer än de problem som omger honom denna nya dag. Och Gud svarar med att låta Elisas tjänare se att hela berget är fullt av änglar som kommit för att skydda Elisa och hans hushåll.

Jag tänker då att det är precis detta Paulus varit med om, när han kan skriva så här i Rom 8: "Vad innebär nu detta? Om Gud är för oss, vem kan då vara mot oss? ... Vem kan då skilja oss från Kristi kärlek? Nöd eller ångest, förföljelse eller svält, nakenhet, fara eller svärd? ... Nej, över allt detta triumferar vi genom honom som har visat oss sin kärlek. Ty jag är viss om att varken död eller liv, varken änglar eller andemakter, varken något som finns eller något som kommer, varken krafter i höjden eller krafter i djupet eller något annat i skapelsen skall kunna skilja oss från Guds kärlek i Kristus Jesus, vår herre."

Tänk nu på det här. Du drar upp rullgardinen en morgon, och där står hela fiendens armé. Tunga regnmoln hänger över allt. Ekonomin är ansträngd. Skolarbetet är oändligt. Chefen på jobbet är eländig. Du är sjuk... Du får tag på själva känslan, inte sant? Men tänk om då Gud skulle få öppna våra ögon för en annan verklighet, som är minst lika verklig som allt du ser. Så här ber Paulus i Ef 1:18: "Må han ge ert inre öga ljus, så att ni kan se vilket hopp han har kallat oss till..."

Hur tror du att vi skulle reagera om vi just nu fick vara med om det som Elisas tjänare fick vara med om? Hur skulle vi se på våra problem? Hur skulle vi se på våra möjligheter? Hur skulle vi se på varandra? Hur skulle vi tillbe Gud... om vi just nu fick se in i vad som pågår i den andliga världen; Hur änglar böjer knä tillsammans med oss i lovsången, och hur Gud finns närvarande mitt ibland oss?

Vad ser du? Låt mig lägga några ord till frågan: Vad ser du **när du ser på vår tid**? Vad ser du när du ser flyktingströmmarna? Den som har en kall blick ser tydligen bara kostnader och egna umbäranden. Ser du som Jesus människor? Hör du honom säga: "Be att skördens Herre sänder arbetare till sin skörd." Ja, ser du riktigt noga så kanske du t.o.m. ser Jesus själv, för han säger, Matt 25:40: "Sannerligen, vad ni har gjort för någon av dessa minsta som är mina bröder, det har ni gjort för mig."

Och så några ord till dig som ber om ett förvandlat Sverige. Vad ser du när du ser på vårt land? Ser du hur allt håller på att förvandlas? Alla tycker inte om det. Men du som bett om förändring kanske ser det annorlunda.

Gud ställer frågan till Israel, Jes 43:19: "Se, jag gör något nytt. Redan nu visar det sig. Märker ni det inte? Jag skall göra en väg i vildmarken och strömmar i öknen."

Ser ni det inte? frågar Gud. Fast kanske att du som stått vid Jesu sida och bett med honom ser mer än skarorna och t.o.m. mer än nöden. Kanske ser du skörden.

Vad ser du? Jesus instruerade oss att se på den tid vi lever i. Han talade t.o.m. om tidstecken, d.v.s. händelser som ska föregå hans återkomst till jorden. Så här sa han, Luk 21:28: "När allt detta börjar, så räta på er och lyft era huvuden, ty er befrielse närmar sig." Är det det du ser?

Vad ser du **när du ser på ditt liv**? Ser du bekymmer och problem? Ser du någonting mer? Ser du de möjligheter Gud gett dig? Ser du en människa, djupt, djupt älskad av kärlekens Gud?

Vad ser du **när du ser på Bibeln**? Ser du en gammal bok? Ser du någonting uttjänt och förlegat. Eller ser du ett brev, ord, adresserade rakt in i ditt liv, bara de blir lästa? Ser du något, en bok, eller ser du Någon som söker dig?

Vad ser du **när du ser på Jesus**? Ser du din Frälsare? Ser du ljuset i hans ögon?

Vad ser du? Det är Gud som ställer frågan.

Jag avslutar med en liten liknelse som kommit att betyda något viktigt för mig. I Death Valley i Kalifornien finns två fåglar, gamen och kolibrin. De bor båda i detta torra landskap. Eftersom det inte finns mycket att äta där måste de båda röra sig över många mil. Gamen svävar högt upp i det blå. Hans ögon sveper över dalen. Han söker. Hans ögon är tränade att söka efter ett djur som är sjukt, helst dött. Den lilla kolibrin rör sig också över stora ytor, men hans ögon söker efter något helt annat. Kolibrin söker efter en särskild liten blomma som slår ut på en kaktus när den blommar. Han är nämligen tränad att söka efter liv och grönska där han kan hitta sin nektar. Märkligt, inte sant? Två fåglar i samma öken, men med helt olika blick på tillvaron. Den ena har bara ögon för det sjuka och det döda. Den andra söker efter liv.

Så tänker jag igen på Elisas tjänare, som bara såg död och problem tills dess Gud öppnade hans ögon och han fick blick för livet och förstod Guds närvaro.

Det för mig tillbaka till Paulus bön i Ef 1. Så här lyder orden i Eugene Petersons översättning: "Jag ber för er också – jag ber vår herre Jesus Kristus Gud, härlighetens Gud, att ge er ande vishet och urskiljning

så att ni lär känna honom personligen, och era inre ögon skärpa och klarhet så att ni inser precis vad det är han kallar er att göra och förstår det oerhörda i det storslagna liv han har i beredskap för dem som sätter sin tro till honom.”

Vad gör man egentligen av en sådan här predikan?

Så här tänker jag. Jag tänker att man faktiskt kan behöva bära med sig frågan: Vad är det jag ser? Vad är det jag ser när jag ser på andra människor? Hur ser jag på den tid jag lever i, och på mitt eget liv?

Kanske upptäcker jag då att jag mest ser problem, som Elisas tjänare, eller t.o.m. att min blick har blivit kall när jag ser på andra. Det är inte säkert att jag själv kan förändra allt detta. Det kanske handlar om mitt hjärta. Jag kanske helt enkelt är i behov av ett under för att min blick ska förändras.

Precis som i den där märkliga berättelsen i Lukasevangeliet om lärjungarna som var på väg till byn Emmaus, påskdagen, då Jesus hade uppstått. Men det vet de inte. De är fulla av sorg. Deras blick går djupt ner i gruset och dammet på vägen till Emmaus. Då kommer Jesus och slår följe med dem. Är inte det fantastiskt? Men de förstår inte att det är han. Och därför är de fortfarande bedrövade.

Om de verkligen hade förstått vem det var som gick vid deras sida, att han besegrat döden och förändrat världshistoriens utgång, hade de förmodligen dansat så att vägdammet yrde. Men nu är de bara sorgsna. Fram till dess Gud öppnar deras ögon och de förstår.

Deras eget försök att förstå varför de inte känt igen Jesus är intressant. De undrar ”Brann inte våra hjärtan?”.

D.v.s. vad vi ser, och hur vi ser, på saker och ting, och människor omkring oss, har att göra med vad som lever eller inte lever i våra hjärtan. Och för hjärtats verkliga förvandling behöver vi Gud. Därför fanns det sanning i orden till den unge studenten: - Det viktigaste är vad du har i dina ögon när du ser på andra människor. För det som finns i våra ögon har att göra med vad som finns i våra hjärtan.

Så, om blicken fastnat på fienden på bergets kam, eller blivit kall i mötet med den nödställde, behöver jag nog be om hjälp. Kanske vill du be om sådan hjälp idag. Kanske vill du be Gud att öppna dina ögon för hans egen närvaro i ditt liv. Tänk så spännande det bönesvaret kunde bli!

Kanske vill du också gå till bönerummet och be någon att göra för dig det som Elisa gjorde för sin tjänare, nämligen att be för dig att Gud skulle öppna dina ögon för någonting nytt och mycket större.